

6. STRATEGIA JUDEȚULUI CLUJ

Începând cu 1 ianuarie 2007, România a devenit Stat Membru cu drepturi depline al Uniunii Europene. Printre altele, România și-a asumat responsabilitatea de a implementa și de a respecta legislația europeană în domeniul protecției mediului înconjurător.

În acest domeniu, rezultatul negocierilor între Guvernul Român și Uniunea Europeană sunt prezentate în capitolul 22 al Tratatului de Aderare, prin care România și-a asumat anumite angajamente în vederea dezvoltării unei strategii de management al deșeurilor, asumându-și implementarea investițiilor necesare atingerii standardelor și obiectivelor stabilite de Uniunea Europeană. În conformitate cu Tratatul de Aderare, România a negociat perioade de tranziție pentru implementarea acestor prevederi.

Coordonatorul general pentru politicile privind mediului înconjurător va fi Ministerul Mediului (MM). O parte din responsabilitățile acestuia includ stabilirea și implementarea strategiei naționale, coordonarea dezvoltării și implementării strategiilor regionale și armonizarea între legislația europeană și cea națională.

La nivel județean, MM este reprezentat de agențiile pentru protecția mediului (APM), înființate în toate județele României.

Obiectivul general, după cum este el identificat în strategia națională de gestionare a deșeurilor este de a dezvolta sisteme integrate de gestionare a deșeurilor în vederea asigurării, pe de o parte, a protecției mediului și pe de altă, a raportului calitate-pret pentru măsurile ce urmează a fi implementate. Strategia națională, în conformitate cu principiile UE, se concentrează asupra unei serii de priorități, după cum urmează:

1. prevenirea producerii deșeurilor și reducerea cantităților de deșeurii
2. utilizarea materialelor incluse în deșeurii (prin re folosire, reciclare și recuperare a energiei);
3. eliminarea deșeurilor și reziduurilor ce nu pot fi folosite (prin incinerare și/sau depozitare în condiții conforme)

Obiectivele naționale, după cum sunt descrise în Programul Operațional Sectorial – Mediu (SOP – ENV), Axa prioritară 2 “Dezvoltarea sistemelor de management integrat al deșeurilor și reabilitarea siturilor contaminate istoric” sunt următoarele:

- Creșterea ratei de conectare a populației la serviciile de colectare și de gestionare a deșeurilor municipale, de o calitate adecvată și la tarife accesibile;
- Reducerea cantității de deșeurii depozitate și în special reducerea fracției biodegradabile din deșeurile municipale;
- Creșterea cantităților de deșeurii reciclate și re folosite;
- Înființarea unor structuri eficiente de gestionare a deșeurilor;
- Reducerea numărului de situri contaminate istoric.

Scopul acestei axe POS – Mediu este de a îmbunătăți practicile municipale de gestionare a deșeurilor, identificate în analiza SWOT ca fiind cele mai critice.

Perioadele de tranziție pentru conformarea cu cerințele directivei privind depozitarea deșeurilor au fost acordate României până în 2017, după cum urmează:

- Inchiderea depozitelor de deseuri municipale neconforme – 2017;
- Stocare temporară a deșeurilor industriale periculoase – 2009;
- Inchiderea depozitelor de deseuri industriale nepericuloase –2013.
- Un număr de 177 de depozite de deseuri municipale neconforme (aproximativ 490 ha) situate în zona urbană trebuie să își înceteze funcționarea în perioada 2007-2013.
- Reducerea cantității de deseuri biodegradabile prin reciclare și procesare (minimizarea materiei organice pentru reducerea poluanților emiși prin levigat și gazul de depozit)
 - Reducerea cu 25% până în 2010
 - Reducerea cu 50% până în 2013
 - Reducerea cu 65% până în 2016
- Alte perioade de tranziție au fost convenite pentru anumite obiective din domeniul deșeurilor din ambalaje până în 2013, încercându-se reducerea considerabilă a cantității de deseuri ce urmează a fi depozitate.

Dezvoltarea implementării strategiilor naționale și regionale a dovedit faptul că administrația publică locală nu are capacitatea financiară și operațională necesară atingerii obiectivelor propuse. Cu excepția unor localități sau județe foarte dezvoltate care și-au creat un serviciu public de administrare a deșeurilor sau au desemnat acest serviciu unei companii publice, toate celelalte entități publice au nevoie de instrumente europene de finanțare pentru a rezolva această problemă.

România a beneficiat de instrumente de finanțare pre-aderare, cum ar fi PHARE sau ISPA, care au reprezentat o metodă bună de a începe dezvoltarea serviciilor de depozitare a deșeurilor în mai multe localități din județ. După aderarea la UE, România va primi peste 1 miliard de EURO pentru dezvoltarea infrastructurilor de administrare a deșeurilor, fonduri care vor fi acordate prin prevederile SOP Mediu.

Domeniile majore de intervenție sunt:

- Dezvoltarea sistemelor integrate de management al deșeurilor și extinderea infrastructurii de management al deșeurilor

Operațiunile ce urmează a fi dezvoltate în cadrul acestui domeniu major de intervenție va finanța următoarele activități indicative:

- Achiziția unor echipamente de colectare selectivă;
- Construirea unor instalații de sortare, reciclare și compostare;
- Achiziția unor vehicule de transport al deșeurilor;
- Construirea unor instalații de eliminare a deșeurilor municipale și a unor stații de transfer;
- Recuperarea gazului din depozitele de deseuri, unde este cazul;
- Construirea unor instalații adecvate pentru deșeurile municipale periculoase (deșeurile medicale, electrice și electronice, etc.) și alte fluxuri de deseuri municipale specifice (deșeurile provenite din construcții și demolări, etc.);
- Inchiderea depozitelor neconforme;
- Asistența tehnică pentru pregătirea proiectelor, pentru gestionarea și supervizarea, campaniile de publicitate și de conștientizare (despre colectarea

selectiva, sortare, reciclare, compostare), Îmbunătățirea conducerii instituționale, ofertarea și selectarea operatorilor de servicii de deșuri.

▪ Reabilitarea siturilor istorice contaminate

Operațiunile ce urmează a fi dezvoltate în cadrul acestui domeniu major de intervenție va finanța următoarele activități indicative:

- Restaurarea și curățarea terenului prin folosirea metodelor adecvate pentru anumite tipuri de situri contaminate;
- Asistența tehnică pentru pregătirea proiectelor, studierea opțiunilor, administrare și supervizare și publicitate.

În vederea implementării adecvate, POS Mediu va fi administrat prin mai multe niveluri de decizie:

- Autoritatea de management (MM)
- 8 Organisme intermediare (ce corespund celor 8 regiuni de dezvoltare)
- Comitetul de monitorizare, sub autoritate MM
- Comitetul de certificare, sub autoritatea Ministerului Economiei și Finanțelor (MEF)

Beneficiarii proiectelor de administrare a deșeurilor pot fi municipiile, consiliile județene sau asociațiile municipale.

Planificarea strategică este un proces ciclic care poate fi aplicat rezolvării problemelor complexe. Componentele principale ale planificării strategice includ: identificarea problemelor în baza analizei situației existente; generarea unor obiective în vederea rezolvării problemelor; evaluarea și prioritizarea obiectivelor; generarea unor acțiuni ce sprijină fiecare obiectiv; acțiuni de evaluare; pregătirea unui plan de acțiune detaliat, inclusiv un plan financiar; monitorizarea și evaluarea progresului în vederea furnizării unui feedback pentru modificări și îmbunătățiri.

Planificarea strategică a fost aplicată cu succes în dezvoltarea strategiilor de administrare a deșeurilor solide. Principiile aplicate pentru a încorpora acest context specific al managementului deșeurilor se referă la nevoia de a prevedea viitorul flux de deșuri și evaluarea scenariilor de gestionare a deșeurilor. În Figura 6-1 se prezintă o ilustrare a ciclului de planificare strategică aplicat administrării deșeurilor.

Rezultatul procesului de planificare strategică aplicat gestiunii deșeurilor este strategia de gestionare a deșeurilor (SGD). În cazul nostru, strategia României de gestionare a deșeurilor se dezvoltă ierarhic. Întai a fost dezvoltată strategia națională, urmată de strategia regională și locală și în final județeană. Astfel, instrumentele și prioritățile politicii naționale sunt reflectate în SGD regională, și acestea, la rândul lor, sunt reflectate în SGD județeană.

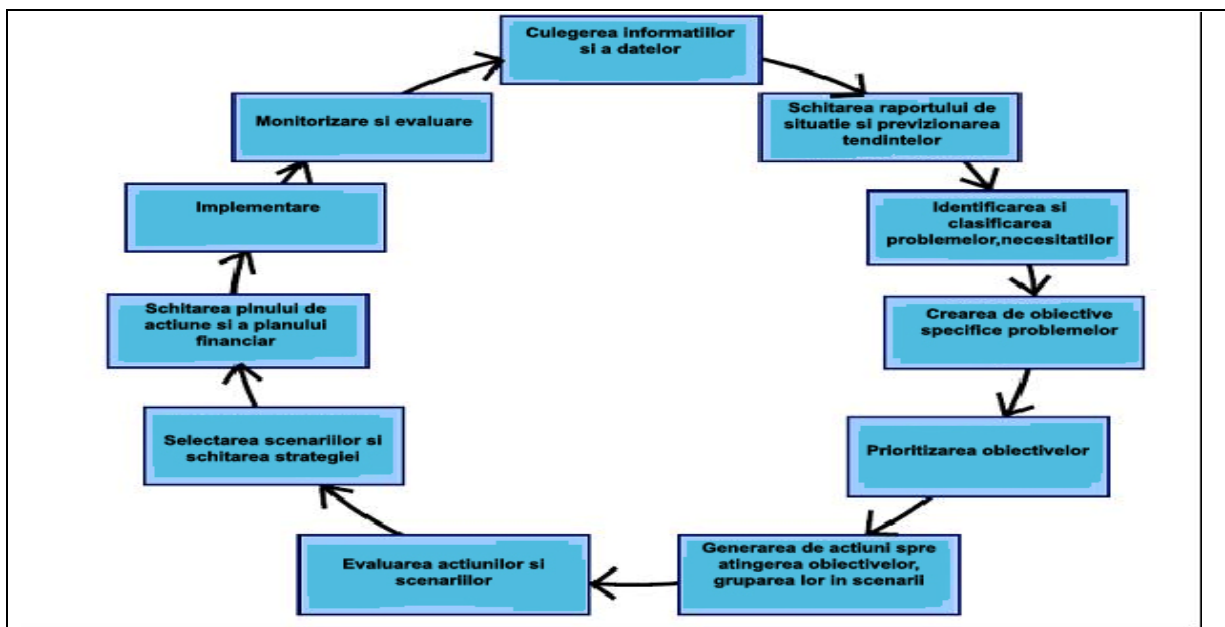

Figura 6-1: Ciclul de planificare strategică aplicat managementului deșeurilor

Planificarea managementului deșeurilor solide ar trebui să aibă la baza următoarele principii:

- Principiul proximității
- Principiul prevenirii
- Principiul viabilității sistemelor
- Ierarhia deșeurilor

Principiul proximității: infrastructura de management al deșeurilor trebuie amplasată în apropierea principalilor generatori de deșuri. Amplasamentele infrastructurii principale de gestionare a deșeurilor din județ sunt în conformitate cu acest principiu.

Principiul prevenirii: în cazurile în care anumite opțiuni implică un risc pentru mediu, aceste opțiuni trebuie evitate. Opțiunile alese sunt folosite pe plan internațional și vor fi implementate în conformitate cu legislația, standardele și specificațiile naționale și internaționale. Închiderea funcționării depozitelor existente este de asemenea în conformitate cu acest principiu.

Principiul viabilității sistemelor: sistemele selectate ar trebui să corespundă resurselor financiare ale producătorilor de deșuri și în paralel să permită îndeplinirea obiectivelor de mediu; sistemul propus îndeplinește obiectivele de mediu și sunt accesibile cetățenilor.

Ierarhia deșeurilor:

- Prevenirea deșeurilor și minimizarea riscurilor
- Promovarea refolosirii și reciclării deșeurilor
- Utilizarea materialului inclus în deșuri, inclusiv recuperarea energiei
- Eliminarea în siguranță a reziduurilor

Sistemul propus include măsuri pentru implementarea tuturor principiilor menționate mai sus. Anexa 6.1 descrie cadrul conceptual pentru gestionarea deșeurilor municipale solide.

Următoarea secțiune demonstrează felul în care planificarea strategică a fost aplicată în județul Cluj în vederea rezolvării problemelor acute de mediu și de infrastructură.

Strategia acoperă gestionarea deșeurilor municipale, care includ deșuri colectate din gospodării, deșuri reciclabile, deșuri de ambalaje, deșuri stradale, deșuri similare din industrie, din comerț și instituționale, deșuri “verzi” și deșuri din piețe, pe perioada 2008 – 2037.

Obiectivele de lucru au fost pregătite în stadiile inițiale ale strategiei de dezvoltare în vederea definirii direcției strategiei și analizei opțiunilor. Acestea se bazează pe obiectivele și politicile prezentate în strategiile și planurile naționale, regionale și locale. Obiectivele au fost detaliate ulterior, în urma discuțiilor detaliate și au fost testate prin procedura de evaluare a opțiunilor. Strategia prezintă obiectivele finale.

Evaluarea opțiunilor

Dezvoltarea strategiei include o evaluare critică a opțiunilor la trei nivele din ierarhia deșeurilor:

- reducerea deșeurilor
- reciclare și compostare
- tratarea deșeurilor

Analiza a fost folosită pentru a ajuta la dezvoltarea serviciilor de salubritate și pentru stabilirea obiectivelor strategiei. Capitolul 5 furnizează mai multe informații cu privire la Analiza opțiunilor.

Gestionarea deșeurilor în județul Cluj

Județul este împărțit în 4 zone. Populația județului are tendința descrescătoare și se așteaptă ca tendința să se pastreze și în următorii ani. Economia se concentrează asupra folosirii resurselor naturale existente. Aproape de 34% din populație este implicată în activități industriale și 36% în agricultură. Restul populației este implicată în turism și servicii. Cele mai importante sectoare industriale sunt: construcțiile, metalurgia, industria alimentară, industria chimică, producția de echipament, hârtie și carton, industria pielăriei, industria lemnului.

Generarea deșeurilor din județ este indicată în figura 6.2.

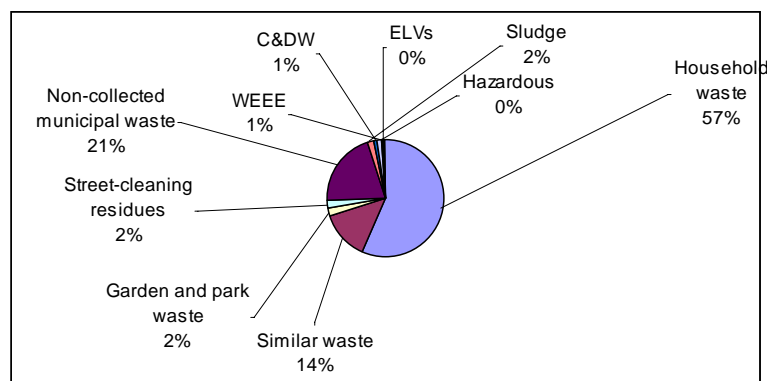

Figura 6-2: Cota fiecărui flux de deșuri în cantitatea totală de deșuri generată

În prezent, deșeurile solide municipale sunt colectate în procent cca. 85%, în zonele urbane procentul fiind de 100%, în timp ce în zonele rurale procentul este de 69%.

Tinte județene

Obiectivele regionale din domeniul gestionării deșeurilor sunt stabilite prin **Planul regional pentru gestionarea deșeurilor (PRGD)**. În conformitate cu aceasta și respectând perioada de tranziție de 4

ani acordată României prin Tratatul de aderare, obiectivele specifice, la nivel județean, ale managementului deșeurilor solide sunt următoarele:

- Implementarea eficientă și creșterea aplicării efective a legislației din domeniul gestionării deșeurilor
- Întărirea capacităților instituționale și organizatorice ale autorităților locale. În îndeplinirea acestui obiectiv, întărirea resurselor umane joacă un rol foarte important
- Dezvoltarea sistemelor de gestionare a deșeurilor cu un raport bun calitate/preț în vederea atingerii obiectivelor impuse de CE și de legislația națională și respectarea celor două principii: “poluatorul plătește” și “responsabilitatea producătorului”, (urmează a fi implementate până în 2015);
- Promovarea informațiilor, conștientizarea și motivarea tuturor partenerilor implicați: populație, operatori publici și privați;
- Implementarea unui sistem de raportare a gestionării deșeurilor ce urmează a fi implementat în 2007;
- Reducerea generării deșeurilor;
- Dezvoltarea unui sistem de colectare și transport al deșeurilor;
- Reducerea deșeurilor biodegradabile depozitate;
- Reciclarea ambalajelor din deșeurile municipale;
- Implementarea sistemului de colectare a deșeurilor voluminoase;
- Mărirea eficienței tratării sau eliminării nămolului rezultat din stațiile de epurare a apelor uzate;
- Dezvoltarea sistemului de gestionare a deșeurilor pentru deșeurile din construcții și demolări;
- Dezvoltarea sistemului de gestionare a deșeurilor pentru deșeurile electrice și electronice;
- Dezvoltarea sistemului de gestionare a deșeurilor pentru vehiculele scoase din uz;
- Colectarea separată a deșeurilor periculoase de la populație și tratarea acestora;
- Eliminarea în condiții de siguranță a deșeurilor și reziduurilor ce nu pot fi reutilizate;
- Închiderea funcționării și reabilitarea vechilor depozite de deșeurii neconforme.

Planul regional de acțiune de mediu identifică 8 direcții strategice de stabilire a sistemului de management al deșeurilor:

- implementarea unui sistem regional de colectare, transport și eliminare a deșeurilor spitalicești;
- eliminarea riscului pentru sănătatea populației prin bună gestionare a deșeurilor municipale nepericuloase;
- protejarea mediului înconjurător datorită depozitării incorecte a deșeurilor de ambalaje;
- protejarea mediului din apropierea depozitului de deșeurii radioactive din Baita, Bihor;
- reducerea poluării cauzată de gestionarea inadecvată a bateriilor uzate, a uleiurilor uzate și a echipamentelor ce conțin ulei;

- promovarea unei gestionari adecvate a cadavrelor animale și a celorlalte deșeuri de origine animală rezultate din industria alimentară;
- asigurarea depozitării adecvate a deșeurilor industriale nepericuloase;
- reducerea impactului asupra mediului cauzat de depozitarea/eliminarea categoriilor de deșeuri care nu respecta cerințele de intrare în România.

În plus față de aceste prevederi, Planul local de acțiune pentru mediu identifică unele acțiuni specifice de îmbunătățire a sistemului de administrare a deșeurilor:

- reducerea impactului asupra mediului datorat depozitării necontrolate a deșeurilor periculoase rezultate din activitatea fostei fabrici chimice de la Turda;
- reducerea impactului asupra mediului prin implementarea sistemului de gestionare a deșeurilor urbane;

Unele dintre obiectivele mai sus menționate ar fi trebuit îndeplinite deja din 2007 sau mai demult. Capitolul 4 prezintă detaliat țintele județene din sectorul gestionării deșeurilor.

Strategia generală

Strategia propusă de gestionare a deșeurilor se va baza pe câteva argumente cum ar fi:

- reducerea impactului asupra mediului legat de generarea și gestionarea deșeurilor;
- protecția sănătății publice;
- implementarea sistemelor integrate convenabile de gestionare a deșeurilor, care să fie accesibile cetățenilor.

Scopul principal al strategiei de gestionare a deșeurilor din județul Cluj este dezvoltarea și implementarea unui sistem integrat de gestionare a deșeurilor solide în vederea îndeplinirii nevoilor cetățenilor, cerințelor legislației și atingerea țintelor prezentate deja în Capitolul 4. Tabel 6-1 indică activitățile strategice necesare a fi implementate și perioada de timp necesară pentru realizarea acestora.

Tabel 6-1: Măsurile strategice ce urmează a fi implementate

Măsura strategică ce urmează a fi implementată	Anul realizării
Întărirea capacităților: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Întărirea resurselor umane ▪ reorganizarea instituțională ▪ colectare, prelucrarea și raportarea datelor cu privire la deșeuri 	2008
Stabilirea unei strategii de deșeuri	2008
Reducerea deșeurilor	permanent
Constientizarea publicului	Activități permanente dar mai intense în perioada 2008 - 2011
Colectarea și transportarea deșeurilor: <ul style="list-style-type: none"> ▪ creșterea acoperirii colectării în zonele rurale până la 90% ▪ creșterea acoperirii colectării în zonele rurale până la 100% ▪ Îmbunătățirea echipamentelor de colectare și transport al deșeurilor 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 2009 ▪ 2013 ▪ 2009 – 2010

Măsura strategică ce urmează a fi implementată	Anul realizării
<ul style="list-style-type: none"> ▪ demarcarea zonelor de acțiune ▪ dezvoltarea unei rețele de stații de transfer în conformitate cu zonele stabilite ▪ Dezvoltarea unui sistem de colectare separată 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 2009 ▪ 2009 – 2010 (În funcție de începutul funcționării noului depozit de deșeuri și încetarea funcționării vechiului depozit de deșeuri) ▪ 2009 - 2010
Tratarea deșeurilor <ul style="list-style-type: none"> ▪ Construcția unei instalații de reciclare a materialelor reciclabile colectate separat ▪ Construcția unei instalații de compostare pentru tratarea fracțiilor de deșeuri biodegradabile ▪ Evaluarea necesității de a construi o instalație de tratare a deșeurilor mai cuprinzătoare ▪ Mărirea capacității de tratare 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 2010 ▪ 2010 ▪ 2012 – 2013 ▪ În conformitate cu nevoile
Eliminarea deșeurilor <ul style="list-style-type: none"> ▪ Construirea unui depozit de deșeuri ▪ Încetarea funcționării și reabilitarea depozitelor de deșeuri ▪ Mărirea capacității depozitului de deșeuri ▪ Măsuri de reducere a cantității de deșeuri depozitate 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 2010 ▪ În conformitate cu legislația ▪ În conformitate cu nevoile
Revizuirea Master Planului <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ajustarea Master Planului în vederea acoperirii nevoilor de capacități viitoare ▪ Revizuirea unor soluții tehnologice propuse de tratare a deșeurilor în conformitate cu progresul științific 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 2013
Gestionarea altor fluxuri de deșeuri	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 2008 - 2013
Întărirea capacităților: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Întărirea resurselor umane ▪ reorganizarea instituțională ▪ colectare, elaborare și raportarea datelor cu privire la deșeuri 	2008
Stabilirea unei strategii de deșeuri	2008
Reducerea deșeurilor	permanent
Constientizarea publicului	Activități permanente dar mai intense în perioada 2008 - 2011

Se observă că starea curentă a managementului deșeurilor este problematică și mai multe ținte stabilite de către planurile relevante regionale și județene pot fi extrem de greu de realizat. Tintele legate de racordarea populației la serviciul de salubritate mai ales în zona rurală pot fi nerealiste. Pentru reducerea cantității de deșeuri, ținta este de a organiza activități și de a sprijini scheme ce vor ajuta la promovarea reducerii cantității de deșeuri generate. Totuși, este dificil să ai un impact direct asupra reducerii cantității de deșeuri dat fiind faptul că acest lucru va depinde adeseori de cantitatea de ambalaje folosite de producător sau de către comerciant și de alegerea cumpărătorului.

Prin campanii de constientizare va fi promovată compostarea în gospodării.

Strategia de reducere a cantității de deșeuri poate include:

- **Politica 1:** Introducerea unor măsuri și colaborarea cu industria în vederea reducerii cantității de ambalaje și încurajarea folosirii produselor mai durabile și care au un impact scăzut asupra mediului.

- **Politica 2:** Introducerea celor mai bune practici de reducere a cantitatii de deșeuri provenite din institutii
- **Politica 3:** consiliile locale vor introduce si/sau vor extinde scheme adecvate in vederea reducerii cantitatii de deșeuri (cum ar fi schemele ce sprijina compostarea in gospodarii).

Anexa 6.2 prezinta mai multe masuri pentru reducerea cantitatii de deșeuri ce intra in depozit. Cresterea constientizarii publicului reprezinta o tinta a sistemului integrat de gestionare a deșeurilor propus, din doua motive:

- Participarea activa a cetatenilor la reducerea cantitatii de deșeuri si la colectarea separata a deșeurilor din gospodarie este cruciala pentru succesul sistemului
- Sistemul propus va ridica tarifele de gestionare a deșeurilor. Este necesar sa se comunice cetatenilor felul in care aceasta crestere va corespunde imbunatatirii standardelor de viata

Mijloacele de baza pentru constientizarea publicului in legatura cu gestionarea deșeurilor poate include (lista nu este exhaustiva):

- Campanii de constientizare in mass-media (spoturi TV si radio, reclame in ziare, emisiuni speciale la TV, etc.)
- Campanii in scoli
- Organizarea unor auditii, a unor discutii deschise publice
- Organizarea unui birou local ecologic in marile zone urbane
- Alte tipuri de campanie (fluturasi, brosurii, studii, etc.).